

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Fuimus Troes.

Perdem mereu terenul de sub picioare. Perdem o redută după alta. Centrele românești slăbesc din zi în zi. Intre ele cu încetul și Oravița vestită de odinioară, falnică capitală din bogata Vale a Carașului. Demult s'au ivit semnele decăderii și a acestui oraș bănățean. Am ținut, însă, a nu da în vileag slăbirea pulsației acestui însemnat centru cultural românesc. Ne-a reținut dela aceasta teama de descurajare. Acum însă, după ce vedem că a nu da pe față realitatea, poate, din punct de vedere strategic, să fie și mai rău, ne luăm inima în dinți și... făcându-ne la rîndul nostru datoria, arătăm cu degetul halul în care am ajuns dela moartea fericitului Aurel Maniu încoaci, cam decînd societatea românească din Oravița și împrejurime a rămas fără un adevărat conducător. Dintre fruntașii pe cari îi avem, până azi niciunul n'a izbutit a se impune — în afară de îmbulzirea la posturi onorifice pe citva vreme, până la expirarea mandatului, — și prin adevărate calități interne, cari îl ridică pe omul ales deasupra semenilor și nicicînd nu îngăduie nici calumniei urite, a clătina încrederea și alipirea mulțimii către dînsul.

Astfel cum din voea orî nevoea împrejurărilor prin orașele noastre românești scade pestetot populația rom. slăbind dince-înce tot mai mult stratul viguros al burghezimii,

căci industriașii și negustorii noștri mai cu stare n'au obiceiul a se muta dela sate la orașe, cum fac alte neamuri de oameni și cun, special aici în Oravița, bagseama soarta nu se îngrijește să răsară o sucrescență mai de seamă: fără adevărați povățuitori, fără îndemnuri mai bune, purcese din avîntul suflătesc al cărturarilor, e lucru firesc să dăm înapoi. Eată cum am ajuns că de o vreme încoaci nu se mai abate nimeni și pela Oravița, care în epoca ei de înflorire a găzduit pe toți artiștii rom. începînd dela nemuritorul Milo. Astăzi toți cari cutreeră țara pentru a vărsa lumină și însuflețire între Români, trec pelîngă Oravița ca pelîngă o moară frîntă. Și cine ca și mine, iscălitorul acestor rînduri, a mai nădăjduit că n'o fi „baș așa“, s'a putut convinge la concertul de Duminecă, al braveilor conservatoriste române, dșoarele Dora Lepa și Aurelia Bujiganu. Concertul acesta a fost ca un ultim examen, în care s'a vădit în deplinătatea ei nevlaga Orăvițenilor noștri. Aici ar fi să dăm și cu numele pe cei nepăsători. Cum însă știm că rar să se gasiască dintre ei vr'unul care să poată suporta critica și, deci, de teamă ca nu cumva prin scoaterea lor la vedere publică să o pățim și mai rău, constatăm numai ciudata coincidență, că aproape toți ciți au lipsit dela datoria lor de a sprijini pe aceste două idealiste cari și-au juruit ființa pentru apostolia lor de mine, zic

aproape toți, nu sînt abonați nici la „Progresul“ nostru; nu ne citesc, deci n'avem la a cui ureche să batem toaca.

Și cum între acești nepăsători se găsesc și de ceice fără nicio justificare se oricăe, se bălăbănesc deciteori li-se trage la îndoială îndreptățirea de a reflecta la considerația mulțimii, pentru a putea stabili raportul dintre ceice cer și ce li-se poate da, leacul de a se desmetici și a se mai potoli dorul de măriri deșarte al unora și altora, ar fi: să i-se facă fiecăruia bilanțul activității, și atunci ar ieși la evidență valoarea reală a multor „fruntași“ d'ăi noștri și raportul dintre ce dau și în schimb ce iau dela poporul din care au răsărit.

În felul acesta s'ar putea stabili responsabilitatea pentru atît de condamnabila stagnare generală a vieții noastre publice. Asta ar fi cărarea care ne poate duce la obîrșia indiferentismului celor slabi de inger, la cunoașterea și darea peste ghiare a factorilor negativi, cari au contribuit la îngroparea instituțiilor noastre și pestetot la opăcirea progresului și deci și la nesocotirea „Progresului“ nostru din Oravița.

Cusurul strălucirii aparente, adecă prostia unora, tradusă în invidia ce se descarcă asupra altora mai luminați decît dînsii, aduce mari pierderi societății românești, fiindcă... „Gegen die Dummheit kämpfen auch die Götter vergebens“.

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Dar — nu-l lasă cățania...

Vizitația-i poimînîe,
Șatuncî dzău îi vai dă minîe,
Cînd „haptac“ stau subț măsură,
Toț căutîndu-mă și'n gură.

Strigă „taublic“ pră nîemțășce...
Inima 'n minîe zvîcnîșce,
Cînd nîe punîe să giurăm,
Țării singîiellîe că-l dăm.

Nîamțuliîe, dăcîe nu-ț pasă
Că n'am nicî mîlai pră masă;
Casa slabă și propcîță;
Dar cînd o fi năpusîțîă...

Măi ficiorî, cîntăț măi tare:
Parce dă noî maica n'are,
Ca să străbată dăparce,
Că'n lumîe nu-î gireptace!

— Au, cu maica, cîe m'oi facîe,
Viedz că mă urvâșc și pacîe,
Dă îi rămînîa cățană,
Cîntîe m'o da dă pomană!

Oî ugi sărac-mărac
Și la moarce făr' colac,
În taină m'am bucurat,
D'un colac mic, măsurat.

O nu ni-s nouă dușmanî?
Haid cu pușca doî-trîi anî,
Dă nîe iau d'acas ficioru,
Lasînd casa și oboru.

Din giuncuț, și-avem și oi,
Cîntîe-o facîe din ei boî?
Spunîe-m cîntîe i-o griji,
Oîllîe cîntîe li-o 'nmulji?

Barem să ce fi 'nsurat,
Orî pră care-ai fi luat,
N'aș fi așa amărîță,
Să fie-fost cîntîe dă urîță.

Ț-ar scria și ea vr'o carce
Unge îi fi dus dăparce;
Vr'o bătae cîntîe s'o facîe,
Ț-ar trimece sănătacîe.

Stă Gheorghîță, să gîngeșce
Căcuș ceua să pornîșce,
Prăntucă cîc'or cîcît
Că domniî s'or încîlcît.

Și dă l-or lua cățană
Cîe-o facîe mîndra lui Ană;
Dă 'n bătae l-or trimece
Cîe-or facîe ș'alalce fîcîe.

El cu Ana s'o 'ndrăgit;
Și dă cîcîe-or turvenît
Și cu Liîna, cu Măria...
Dar — nu-l lasă cățania...

Ilie Crăciunel.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Gura peșterii era strîmtă, încît cu anevoie străbătura înlăuntru, dar cucîț pătrundeau mai adînc, cuatîț mai mult se lărgia, așa că nu se mai zăriau părății. Intunerecul cel infernal îl spîncea flacăra ușoară a unor lumînări de său. Dela o vreme nu mai putură străbate înlăuntru din cauza noroiului și a unui rîuleț ce se scurgea repede prin întunerecul adîncimilor, ci fură nevoiți a aduce cîteva bucăți de lemn, de afară și înghîbînd o punte, putură trece pe malul celălalt al rîulețului, care era mai pietros și mai zvîntat. De aci calea forma un povîrniș. După ce străbătura povîrnișul însus, detersă de o lespede de peatră, mare cîț o masă. Înjurul ei se vedeau resturi de oase și străchinî sfărîmate. Semn că pe vremuri locurile acelea au mai servit cutărora voinicî de adăpost. Ceva mai la o parte se zăria o altă lespede mare de peatră, acoperită de jumătate cu pămînt și mușchiu uscat. După puțînă chibzuială, Adam Neamțu își făcu planul să ridice lespede de peatră și acolo să ascundă comorile. Se apucară de săpat. După o muncă obositoare reușiră a ridica lespede de peatră, dar mai mare le fu mirarea cînd văzură că subț peatră zace un căzan mare de jumătate plin au banî. Se bucurară de așa noroc și turnînd peste comorile cele vechî, comorile mai noue, așezară lespede la loc și o tocmiră cun' a fost.

Și se simțiau ei destul de bine în noua locuință. Satul le era aproape, de unde puteau aduce merinde, ear dîncînd-încînd seara, după ce

Sfințirea bisericii din Alibunar.

Alibunar, 22. Sept. 1912.

După o luptă grea și îndelungă cu neajunsuri de tot soiul, s'a realizat în fine vechea dorință a credincioșilor din Alibunar de a-și vedea biserica sfințită de însuși arhiereul *Dr. Miron E. Cristea*. M. O. D. *Nicolae Popovici*, parohul local, a dovedit și cu această ocazie adevărul din bătrâni, că prin muncă serioasă și prin abnegațiune se poate înlătura orice pedecă, orice greutate...

Vineri seara în 7/20 l. c. a fost primirea festivă la gară a P. S. S. D. Episcop și a suitei sale arhieresti. O mare întreagă de oameni, în frunte cu intelectualii din localitate, parte în trăsuri, parte pe picioare, toți grăbiau înspre gară. Nu se va uita în veci această seară, care va rămânea ca un basm, povestit și păstrat din tată la fiu celorlalte urmează. După sosirea P. S. Sale, după bineventările oficiale, a pornit convoiul spre sat. Flacăra gălbue cu mișcările fantastice alor sute de făclii, lumina roșie a focului bengalic, împărăștia mistic întunerecul serii, făcându-ți impresia festivităților de pe timpurile Romanilor. Colinele din jur păreau toate ca îmbrăcate într-o lumină magică, ear frunzișul arborilor ca niște grădini vrăjite din povești. Oamenii cu mișcările lor aprige de agitația insufletirii treceau ca niște arătări de pe alte tărîmuri. Strigăte de „să trăiască“ resunau nemtrerupt. Splendida primire, cu întreaga aranjare a ei e de a se mulțumi îndeosebi neobositului d. v. notar *V. Boleanfu*, care cu agilitatea sa le-a pus toate la cale și căruia i-s'a încredințat efeptuarea poate a celui mai greu lucru.

După conducerea P. S. Sale la locuință, a fost încvartirată la d-nul adv. *Dr. M. Miclea*; aci a urmat la 8^{1/2} serenada. Chorul bis. din localitate a cîntat cu multă dibăcie serenada: „In vale“, ear d-nul notar public regesc *Dr. P. Avramescu* a bineventat pe P. S. Sa în numele Alibunărenilor; s'a cîntat apoi „Intru mulți ani“.

Dimineața din ziua sfințirii ne-a procurat însă și o decepție din cele mai neplăcute: nourii în grămădiți peste noapte sau descărcat, vârsînd șiroaie de ploaie până seara tirziu. Pelîngă toate acestea, însă, biserica a fost tixită de public. După actul sfințirii a urmat liturghia. Răspunsurile le-a dat cu precizie chorul bis. din localitate. Pelîngă P. S. Sa au asistat la serviciul divin: I. P. C. Sa *Filaret Musta*, arhimandrit, P. O. Domn *Trifon Miclea*, protopresbiter tractual, M. O. Domn *Nicolae Popovici*, parohul locului, P. O. D. *Traian Oprea*, *Solomon Andreescu*, *Teodor Șandru*, *Ioan Andreescu*, *Cornel Popovici*, *P. Murgu*, *I. Neagoe*, *Nic. Corneanu*, *Ștefan Popa*, *Gh. Suci*, *P. Magdescu* și *I. Lorinț*.

soarele scăpătase, se puneau la pîndă, afară în apropierea izvorului, și așteptau pănăce încetinel, pe povirnișul pietros de pe crestele „Simionului“, se iviau căprioare spărioase, conduse de citeun țap cu coarnele avîntate însus. Și cînd pășiau dobitoacele spre izvor și atingeau apa rece, haiducii din ascunzătoarea lor trăgiau și prăvăliau cite două-trei la pămînt, în vreme ce celelalte, înnebunite de spaimă, o croiau la fugă, în salturi mortale, pe coasta pietroasă însus. Le duceau at' ei în peșteră, le jupuiau de pele și trăgîndu-le în rigare, le rumeniau cum se cade, ear înurmă se începeau ospețele vijelioase, ear vinul curgea spumegînd și aprinzînd inimile și creierii.

Aproape două săptămîni au stat haiducii în nelucrare. Unii mai dădeau noaptea pe acasă, pela ai lor, și earăși se adunau în peșteră din inima „Simionului“. Intr'o seară erau toți adunați în jurul unui foc puternic, ale cărui flăcări răspîndiau o lumină roșietică în peșteră, făcînd umbrele haiducilor să joace pe pereții de peatră într'un dans bizar. Povestiau ei cite de toate. Atunci le grăi căpitanul, după ce a privit o vreme îndelungată în jeraticul aprins, pierdut în gînduri:

— Măi ortacilor, aicea în jurul ăsta nu mai putem face ni-o ispravă. Păndurii s'au înmulțit și toate poteciile, toate drumurile sînt pîndite, așa că nu mai ieși din birlogul nostru. Dar ca să-i împărășiem pe păndurii și în alte părți, ar trebui să mergem undeva mai departe. În Surducul-mare locuiește spăhia Cichi, despre care se vorbește, că ar fi tare bogat. E cam departe, dar ajunși odată acolo, ne vom căuta de treabă în tignă. Acolo nu pîndesc păndurii și poate nici nu visează de gîndurile noastre.

Actul comemorativ.

Ziditu-s'a această sfință biserică română ortodoxă din opidul Alibunari cu hramul: Prea sfința Născătoare de Dumnezeu — în zilele păstoriei P. S. Sale în drumul fericitului Episcop de Caransebeș *Nicolae Popea* — fiind protopresb. al tractului Panciova: P. O. Domn *Trifon Miclea*, ear paroh local M. O. Domn *Nicolae Popovici* — în anii Domnului 1895—1898 din mijloacele ei proprii, — și cu voea cereșcului Părinte s'a terminat înfrumșetată și astfel sfințit cu solemnitate mare azi în ziua „Nașterii Maicii Domnului“, 8/21 Sept. anul unamienouăsutedsprezece prin Prea Sfinția Sa Domnul

Dr. Elie Miron Cristea,

cu asistența Inalt Pre Cuvioșiei Sale Domnului *Filaret Musta*,

archimandrit și vicar episcopesc,

P. O. Domn *Trifon Miclea*, protopresb. tractual, M. O. Domn *Nicolae Popovici* paroh în loc, P. O. D. *Tr. Oprea* protopresb. Verșetului, *Solomon Andreescu* preotul Binișului, *Teodor Șandru*, preotul Doclinului, *Ioan Andreescu* preotul Voivodintului, *Cornel Popovici* p. Hodoniului, *P. Murgu* și *I. Neagoe* paroh în Petrovasela, *Nic. Corneanu* din Apadia, *Ștefan Popa* preotul Seleușului, *Gheorghe Suci* preotul Sîn-Mihaiului, *Pavel Magdescu* diacon episcopesc și *Iuliu Lorinț* diacon, s'a predat această biserică sfinței sale destinațiuni: ca să fie multe veacuri spre mărirea lui Dumnezeu, spre întărirea credinței și a legii românești și spre mîngăerea și edificarea tuturor celorce cu credință și dragoste vor intra și se vor ruga într'insa — Amin.

După serviciul divin au urmat recepțiunile apoi banchetul. La banchet au participat afară de cei sus amintiți, dd.: *I. M. Roșu*, *Dr. Porumb* (Biserica-albă); *P. Stoica*, *Tr. Marcu* (Satul-nou); *Ștefan Jianu*, *I. Orzescu*, *S. Conțianu* (Caransebeș) și mulți alții. Seara s'a arangeat un concert împreună cu dans, la care a participat și P. S. Sa cu suita. Programul concertului a fost bine compus și variat. Chorul bis. bis. deși tînăr, s'a achitat foarte bine, chiar peste toate așteptările. Se cuvine laudă și învățătorilor locali, cari cu o sîrguință de fer, cu o abnegațiune așa zicînd ideală, și-au dat toată silința cu instruirea coriștilor. S'a cîntat „Salutare“ de *Porumbescu*, „Tot țî-am zis“ de *T. Popovici* și „Toare furcă și tu fus“ de * *. Toate trei cîntările au plăcut foarte mult. Punctul 2-lea din program a fost: „Prăpastie“, poezie de *Oct. Goga*, decl. de *inv. L. Rocșuleț*; aplausele au dovedit îndeajuns succesul interpretării acestei poezii. Punct 4 al programului a fost un solo de violină, executat de d-nul *Dr. Cl. Iuga*, cu acompaniament de pian de d-șoara *Dodi Petrovici*, cu ur-

mătoarele piese: *Beriot*, *Fantasia ballet*; *Schumann*, *Reverie*; *Dr. Iuga*: *Doine naționale*. Toate trei piesele au plăcut mult. Auditorul a fost încîntat de executarea preciză a pieselor, răsplătînd cu aplause vii și pe d-șoara *Dodi Petrovici* cu un gingaș buchet de flori. Insfirșit a urmat călușerul și bătuta, ș'apoi dans și ear' dans...

Dela Alibunar a mers P. S. Sa la Seleuș; și acolo a sfințit biserica (Duminecă), ear Lunî s'a dus la Sîn-Mihai în vizitație canonică. La Sîn-Mihai a mers Lunî dimineațe și a rentors tot Lunî d. a. la Alibunar, de unde apoi a plecat cu trenul de 4^{1/4} spre Caransebeș.

Raportor.

† Iuliu Novac.

Nu demult adv. *Iuliu Novac*, fostul director al băncii „Nera“ din Bozovici, de atîta vreme suferind cum era, s'a mutat cu locuința în Budapesta, pentru a-și vedea acolo de sănătate. Cum însă îi slăbise prea tare organismul, n'a putut rezista tratărilor medicale; și în curîndă vreme ne pomenirăm cu un dăngănit jalnic al clopotelor, vestind încetarea din viață a acestui fruntaș bănățean.

După absolvirea universității a pășit în viață ca ajutor de suprefect la Iam, în care calitate s'a și însurat luînd în căsătorie pe *Blanca Vuia*, fiica suprefectului din Oravița, mai tirziu deputat dietal *Petru Vuia*, actual-minte pensionar în Oravița. După moartea primei sale soții s'a recăsătorit cu d-na *Ana Weiss*, văduva care îl jelește acum, alături de socrul său, puținele rude ce le mai are, și alături de ceice în viață au avut parte de binefacerile sale, ale răposatului, fiu al vestitului dascăl român *Iosif Novac* din Oravița.

Rămășițele pămîntesti ale defunctului, transportate din Budapesta în locul său natal, au fost așezate spre vecinică odihnă în cripta familiară din cimitirul bisericii ort. rom. din localitate. Prohodul i-s'a celebrat cu evlavie, luînd parte numărös public din Oravița și Bozovici. Înaintea catafalcului, împrejmuit de număroase cununii, s'a prezintat și întreg corpul funcționarilor „Oravicianeii“, manifestîndu-și astfel doliul față de acest barbat distins al neamului și valoros membru al bisericii noastre stră-

Haiducii se bucurară de noul plan de călcare al căpitanului și cu toții se simțiau însuflețiți, că din nou li-se dă ocaziune de a-și mai desmorți o leacă ciolanele. Strigară de bucurie și erau gata a-l ridica pe căpitan pe sus.

În ziua următoare încă de dimineața, înarmați bine și încărcăți cu merinde pentru drum mai îndepărtat, suiră un rapog până sus în culmea „Simionului“ și de acolo pe poteci dosnice, pe cărări neumblate, pe unde știu că nu se întîlnesc cu suflet de om, o croiră tot pe culme până la „Lup“, de acolo trecînd de-a curmezisul drumul mare, o luară pe „Cracul Zlovanului“ până la „Tilva lui Ștefan“, ear de acolo trecînd peste „Lișava“ se opriră în Jitini. După un scurt popas plecară mai departe. Încunjurară Săcășul și se cufundară în codrii Cărnecei. Amneazul trecuse demult cînd se văzură sus la „Obirșia Malamului“, unde se opriră să ia și ceva în gură. Drumul le-a fost destul de lung și de obositor, dar haiducilor nu le era ertat a ști că ce-i oboseala. Vre-o doi înși scoborîră în Surduc se iscodească una-alta, ear ceialalți așteptară până inseră. Și cînd luceferii prinseră a licări printre niște nori fugari, și haiducii își simțiră vremea prielnică, scoborîră, pe coasta pădurilor pân' în vale, în marginea satului, unde așteptară până către miezul nopții.

Iscoadele sosiră și aduseră vestea că casele spăhiei sînt ca niște cetăți cu porți grele de stejar, păzite de străjerii de noapte. Mai aflară ei și aceia că casele boerești stau față în față cu casa comunală și în dosul lor ar fi o ferestruță fără zăbrele și pe acolo ar putea străbate înlăuntru. Spăhia, era dus în o cale îndepărtată, ear acasă erau numai fetele cu soția lui.

Inoptase de-abinele. Oamenii, dobitoacele și boactării de noapte, dimpreună cu străjerii spăhiei dormiau fără grijă. Noaptea era tăcută, liniștită. Un cine lătra domol somnoros. Mai tirziu cocoșii trimbițară vremea de dinainte de miezul nopții, apoi eară se lăsă o liniște adîncă peste sat. Numai undele Cernovețului murmurau și șoptiau lin și domol. Haiducii se strecorară pe niște ulițe dosnice până la casele spăhiei. Ascultară o leacă; nu se auzia nicio mișcare, numai frunzele unor arbori se legănau ușor. Ferestruța fără zăbrele era acoperită cu niște funduri de lemn. Un haiduc puse subt funduri un par în formă de cumpănă, apăsă odată și fundurile săriră într'o parte. Luară de pe jos o baligă, minjiră geamurile și înurmă le sparseră, fără ca să se audă cel mai mic zgomot. Toți intrară înlăuntru afară de doi, cari rămaseră afară la pîndă. Deteră într'o odae strîmtă și goală, de acolo într'un coridor lung și întunecos și înurmă în curte. Stătură o clipă nemișcați și ascultară. Liniște adîncă. Un cine mirăia adormit. Se strecorară încet pe subt pereți și de acolo deteră într'un coridor larg dar întunecos. Deschiseră o fereastră și deteră într'o tindă. Două slujnici ce dormiau acolo, tresăriră din somn cu părul zburlit și cu ochii înholbați de spaimă. Voiiau să țipe, dar nu avură vreme, căci unii dintre haiduci și puseră mina pe ele și le legă fedeleș, eară gurile le umplură cu cilți de care purtau întotdeauna prin buzunare. Unul rămase cu ele de pază, eară ceialalți trecură într'alt coridor, ce resuna ca o biserică, și de acolo forțînd ușile, pătrunseră în camera care dormia muerea și fetele spăhiei. Bițele muerii, îmbrăcate numai în cămășile albe de noapte, păreau că înnebunesc de frică cînd văzură fețele

moșești, pe care a reprezentat-o în diferite rânduri în soboarele ei. Chorul român din localitate încă și-a făcut datoria față de fostul său prezident, cîntînd cu duioșia ceremonialului pogrebaniei. Șiroaiele de lacrimiale asistenței interpretau vrednicia acestui Român de elită, care ajutat de creșterea sa aleasă, a slujit neamului, atît în Oravița, ca vataș al tinerimii române, înveselind publicul prin prestațiunile sale teatrale, cît și în Bozovici, ca conducător al institutului „Nera”, de care erau strîns legate atîtea interese ale vecinilor noștri Almăjani. Boala lui învechită n'a ținut însă seamă de firea lui aleasă, ea ni-l-a răpit în puterea vîrstei.

Fie-î țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

Concertul de Duminecă.

Duminecă a avut loc în sala teatrului din localitate concertul d-șoarelor *Dora V. Lepa* și *Aurelia Bujiganu*, eleve distinse ale conservatorului din București, dat sub egida chorusului vocal rom. din Oravița-montană.

D-șoara Dora Lepa, sopraniștă legeră, are o voce de o limpezime uimitoare și ajutată de o mimică corespunzătoare, mai ales ca cîntăreața de coloratură, cu glasul ei de argint și prin continuarea studiului, va ajunge azi-mîne o podoabă în cununa artistelor române. Dintre punctele din program, pe care le-a cîntat în mod eschisît, fiind acompaniată la pian de virtușul Iaroslav Lang, ce să-i faci, artă 'ncoaci artă 'ncolo, nouă mai multura, mai bine ne-a plăcut „Ochi albaștri 's drăgălași” de Cantola. Tot astfel dintre cele trei declamații ale d-șoarei Aurelia Bujiganu, mai mult ne-a plăcut „Par'că ea n'a fost ca mine” de H. Lecca; dovadă că publicului mare românesc și p' aici ca și p' alocuri, îi place gluma și pace. Dealtfel și d-șoara Bujiganu a fost absolut bine și nu putem decît să o felicităm la prima ei pășire în public. Ropotul nesfîrșitelor aplauze ale auditorului încă le poate servi ca o

aspre, bărboase și privirile fulgerătoare ale haiducilor. Cele două fete înebunite de spăimă își îngropară capetele în perinele moi și plîngeau. Atunci căpitanul se îndreptă spre mamă și-i grăi:

— Doamnă, nu vă spăimîntați căci n'are să vi-se întîmple nimic. Noi n'am venit să vă schingînim, să vă batjocurim, ori să vă necinstim, am venit să ne dați teva ce știu că aveți mai mult: bani. Să știți că eu sînt Adam Neamțu și aceștia sînt oamenii mei.

Biata mure tremurînd de frică se văita și se ruga să le lase tefere și învălîndu-se într-o manta scumpă, se 'ndreptă înainte cu șovăitor. Și deschizînd ca o icoană cu orologi ce atîrna pe perete, scoase un mîunchi de chei și le întinse căpitanului, arătîndu-i totodată și lăzile cupușite cu table de oțel din oada cealaltă.

Haiducii deschiseră și începură a se încărca cu bani și cu alte argintării ce împodobiau odăile. Bietele mueri priviau cu ochii înroșiți de plîns cum li-se prăda avutul. Încercîndu-se ei cu de toate plecară zăvorînd ușile după dinșii ca nu cumva muerile să iese și să alarmeze pe păzitori și pe cealaltă străjeri din sat. Ieșiră cu toții pe calea pe care intraseră, fără să de deștepte cel mai mic zgomot prin curte. Și străbătură tot ulișele dosnice pe unde au venit. Cîni mirosînd oamenii străini prin sat, prînseră a zăpăi pela porți pănăce haiducii se perdură în marginea satului învălîndu-se tot mai mult în întunerecul nopții. În urma lor satul cu casele îngîrămate una lîngă alta rămase liniștit. Cîțiva cocoși trîmbițară o oră întreagă după miezul nopții, eară valea Cernovețului clocotia lin și domol.

(Urmează).

incurageare, ca o încredere în darul lor desăvîrșit și, deci, și ca o chizeșie pentru viitor. Dragălașe și destoinice din fire, viitoarele noastre artiste ar fi trebuit să atragă pe toți ai noștri la acest frumos festival. Cum însă timpul fiind atît de nefavorabil, nu ne mirăm că n'au putut veni cei din provincie, ci ne mirăm și ne pomîrăm de localnicii pe cari i-a răbdat inima să lipsiască dela datoria de a sprijini barem arta, dacă înavea ș'asa nu-i lasă nărvul să sprijiniască și celelalte instituții culturale românești. Aci ar fi locul să-i înșirăm și cu numele pe toți cari au lipsit. Și dacă s'ar mai întîmpla v'odată să cadă în ispită, să știe c'avem să-i dăm pe față pe toți ceice fac ca „orbul dela toți, ear dela orbul nimeni”. — Și dacă și de rîndul acesta îi mai lăsăm scăpați, pricina e a se căuta în nădejdea că în viitor se vor îndrepta.

Cuatît mai mult li-se cuvine recunoștința celor bunî, cari sau străduiți a-și face complect datoria, în frunte cu d-nul Dr. L. Cigăreanu care, înfară de osteneala aranjamentului, a luat asupra sa și toate speșele concertului de peste 80 cor. ca astfel să se poată da, fără nicio detragere, concertantelor întregul venit de 300 cor. la care au binevoit a suprasolvi: „Oraviciana” 20 cor., „Sentinelă” din Satul-nou 20 cor., „Berzava” din Recița 10 cor., „Boșana” 10 cor., „Sascana” 8 cor., adv. Dr. N. Hubianu 12 cor., Dr. P. Corneanu 7 cor., Gh. Pența 4 cor., prof. Russu, V. Leza, S. Popa și Gh. Caimanu (Ticvani) cîte 2 cor., ear prin colecta M. Nemoianu (Ciuchici) 9 cor., I. Cioc (Cacova) 5 cor., I. Alexandrescu (Varadia) 2 cor., și E. Novacovici (Racășdia) 2 cor. De petrecerea cu joc, ce-a urmat după concert în sala ospătării „Novac”, s'a îngrijit inimosul tînăr cand. de adv. Dr. Alexandru Bojincă. Recunoștința li-se cuvine înfine și tuturor participanților, cari au contribuit cu obolul lor, pe cari însă nu-i putem pomeni cu numele, ca să nu iese în evidență cei cari au avut, să zicem — îndrăzneala de a rămînea acasă, deosebindu-se astfel de cei cari totdeauna își știu datoria.

Un participant.

CRONICA.

„Revista Preoților” vestește, înfuriată, celor 460 preoți „însinuați”... (poate anunțați?) că meetingul preoțimeii, convocat în Budapesta pe 1 Octombrie n. c. — e oprit, prin „Vlădica din Arad”... Par'că vorbi niște socialiști de „Popă din Broșteni”, așa își întitulează „preoții pe Arhiereul și stăpînul lor, care are înalta datorie să veghizeze ca „reverenda preotului să nu fie expusă batjocurii pe străzile cupitalei”... Bine a făcut; ne chinăm înaintea Prea Sfinției Sale că ne-a scăpat biserica de ispită și împăreche, rătăciților. Intru mulți ani Stăpîne!

D-nul Simon Moldovan și d-șoara Irma Jendl (Oravița) fidanțați. Sincere felicitări!

Gheorghe Paleu, făcîndu-și slujba la trenul de munte unde era aplicat, zdrobit de tampoanele vagoanelor, a rămas mort pe loc. Odihniască în pace!

Notarul Nicolae Manciu (Ticvaniul-mare) și d-șoara Eugenia Lăpădat (Berliște) logodiți. Multe felicitări!

Se aude că nou episcop la Hajdudorog va fi numit vicarul episcopesc M. Iaczkovics. O fi.

Nou avocat român la Lugoj: Dr. Victor Șandor.

Ministrul de finanțe a dat ordin, că banii purtați la gît de fetele și nevestele noastre, ca salbă, cercei etc. nicidecum să nu mai fie primiți la oficiile de dare. Deci cine are salbe, le poate schimba numai p'ela argintari!

Studentul Luchici din Zagreb a fost osîndit la moarte.

Ministrul cultelor a terminat proiectele de legi despre autonomia catolică, despre regularea salariile învățătoresți și cvincvenalele preoților.

Intrunindu-se societatea de lectură „Ioan Popasu” despărțămîntul teologic — Marți la 11 Sept. st. v. a. c. s'a constituit în modul următor: Președinte: Dr. Moise Ienciu profesor; vice-președinte: Ioan Imbroane cl. c. III.; notar: Pavel P. Popa cl. c. III.; controlor: Antoniu Angel cl. c. III.; casier: Eugen Popoviciu cl. c. II.; bibliotecar: Teodor Iorga cl. c. II.; vicebibliotecar: Nicolae Tuca cl. c. I.; membri în comisia literară: Petru Bohariu și I. V. Brînzeiu cl. c. III.; E. Crăciun și I. Guțiu cl. c. II.; Pavel Grecu și A. Conciatu cl. c. I.

Directorul azilului de alienați din Turin, Marro, a făcut la un congres din Londra o comunicare despre raportul dintre caracterul copiilor și vîrsta la care au fost concepuți. Observațiunile lui îi duc la concluzia că atentatele contra proprietății sînt făcute mai ales de copii născuți din părinți tineri, pecind atentatele contra persoanelor deobicei cei din părinți vîrstnici. Tot aceștia au privilegiul să dea maniaci de persecuție, degenerați, idioți. În școli, adaugă Marro, copiii părinților tineri au un minimum de bună purtare și maximum de inteligență. Copiii celor de vîrstă mijlocie au maximum de purtare bună cu oarecare inteligență. Cei cu părinți bătrîni au și purtare și inteligență mai slabă.

Medic-veterinarul Ioan Mochan a sosit din armată îndărăt la Cacova, unde și-a reluat practica la „Asigurarea de vite” condusă de „Plugarul”.

Fanfara de nou alcătuită a pompierilor din localitate continuă a cînta în fiecare Duminecă în ospătăria „Bergmann”.

Inloc de orce anunțuri speciale:

IRMA JENDL
SIMON MOLDOVAN
LOGODIȚI.

Oravița, 22 Septembrie 1912.

În „Rovina” din Oravița-rom. la arendatorul moșiei Knoblauch sînt de vinzare unelte economice: pluguri, trăsuri, grape, etc. fin, tulei, pae, pleavă și cucuruz de pe 9 lanțe și diferite mobile folosite etc.

Poșta Redacțiunii.

Dr. I. Gropșanu...?

Poșta Administrațiunii.

Cine nu ne trimite abonamentul restant, știe că va fi dat în judecată. Puuctum.

Bibliografie.

D-l Alexandrescu-Dorna și-a adunat într'un număr din „Biblioteca pentru toți” (No. 774), apărut acum, un șir de povești, amintiri și articole de ziar, din cele mai de seamă și a căror citire rămîne de tot interesul actualității. Poveștile și amintirile D-nului Alexandrescu-Dorna, apărute sub titlul „Popasuri, lucruri de demult” sînt de cea mai plăcută citire prin frumoasa limbă românească ce autorul întrebunțează. În „Biblioteca pentru toți” se vinde, dupăcum se știe, cu 30 bani exemplarul.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

